

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

§. I. Sancti Martyrtis Acta; quo sæculo vixerit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

AUCTORE
J. B.

D

DE S. LEOPARDINO MON. MART.

ALBINIACI IN PAGO BORBONICO.

COMMENTARIUS PRÆVIUS.

§ I. Sancti Martyris Acta; quo sæculo vixerit.

SÆCULO VI
VEL VII.
Variè exstant

Jam pridem in Opere nostro Bolandus ad diem 17 Januarii, ubi de S. Sulpicio, cognomine Pio, Bituricensi in Gallia episcopo, geminam hujus Martyris Vitam promisit: ex quo loco geminam jam tum in Mss. nostris illius Vitam existitisse intelligo; utramque anno 1637 Parisiis in lucem misit Philippus Labbeus tomo II Bibliothecæ Mss. librorum a pag. 415, alteram quidem eamque prolixiorum, e codice Ms. Silviaciensis cœnobii, a Jacobo Sirmondo partim exscriptam, partim vero exscribi curatam: alteram vero, breviorum hac, ex veteri Ms. Lectionario abbatiæ S. Sulpicii Bituricensis, quod ipsi R. P. Bernardus Audebertus, ejusdem, ut scribit Labbeus, abbatiæ primum moderator, post vero S. Germani Prior, commodarat. Utramque, quo datam a Majoribus fidem liberemus, hic exhibebimus, licet neutra eam seu ab auctore, utrobique anonymo, seu ab antiquitate commendationem habeat, ut fidei indubie monumentis annumerari queat. De tertia sancti Martyris Vita, Rothomago a P. d'Ardes ad Majores nostros missa, quod prioribus recentior videatur, nihil hoc loco dico.

sancti Martyris Vitæ.

2 Ac primo quidem, quod ad prolixiorum S. Leopardini Vitam seu Passionem attinet, licet non sit, unde, quo tempore exarata fuerit, definitam, multis tamen ab obitu sancti Martyris non modo annis, sed et seculis scriptam fuisse, non uno ex capite videtur effici posse: nam primo, licet vox Archiepiscopus, a qua Vitæ prolixioris auctor num. 5 adjectivum Archiepiscopalis derivat, jam inde a sæculo VI usurpari subinde apud Francos cæperit; paucissimi tamen, ut scribit Mabillonius de Re diplomatica lib. II, cap. 2, num. 15, id sibi nominis tribuerunt ante sæculi noni annum 46, quo jam dudum, ut infra videbimus, S. Leopardinus ad immortalitatem vitam migraverat. Dein idem auctor, cum num. 5 dixeret: Verum etiam post comprobata S. viri Leopardini stabilitatem, totum ipsum Vivaris fundum cum omni integritate eidem Beato tradidit et condonavit (Ardeus, Vivariensis fundi, S. Leopardo donati, dominus) sub Testamento legum et chartarum et sub principali stipulatione regum; num. 8 iterum loquitur ad hunc modum: Inter cætera enim illius prædicti Vivaris alodi prædia quidam bene erat amplitudinis campus, positus in Albiensi parochia, qui in proprios altaris usus S. Symphoriani devenerat antiquo legum sancitum; quibus postremis verbis leges illas vocat Antiquas, non comparate ad Ardei, qui eas ipse obtinuerat in gratiam S. Leopardini, sed ad suam, qua scribebat, ætatem; nisi forte de diversis legibus agat.

5 Ad hæc num. eodem de Blitildis, quæ S. Leopardino necem per suos intulit, obitu loquens, sic scribit: Nam infructuosam ficulneam sicut maledixit Dominus, sic et hanc Blitildem maledixisse fertur; quæ non ea, quæ vel sua memoria, vel paulo ante contigerunt, sed quæ olim accidisse acceperat, scribentis verba videntur. Denique idem auctor, nisi a S. Leopardini ætate remotior fuisset, non tam aperte, quod facere ipsum, infra fusius ostendam, secum ipse pugnaret, modo S. Leopardinum S. Porciano æqualem, modo integro fere sæculo juniorem ajens. In eundem pariter incidit scopulum Vitæ brevioris concinnator, dum S. Leopardinum Sulpicio Pio, Bituricensi præsul, simul et S. Porciano æqualem facit, ut pariter infra dicturi sumus. Ceterum Vita brevior non nisi merum prioris compendium videtur, recitantium divinum Officium commodo in pauciora stilo minus rudi contractum, additis admodum paucis, quæ, ut suo loco observabimus, ex Gregorio Turonensi de Vitis Patrum cap. 3., ubi de S. Porciano abbate agit, fere desumpta videntur; ut adeo Vita hæc brevior prolixiori antiquitate etiam cedat; quod ambas inter se conferenti manifestum fiet: utraque enim eundem rerum ordinem servat; sed prolixior particularia rerum gestarum adjuncta et uberius et enucleatius pandit. Hæc de Actorum ætate et fide: accedo modo ad S. Leopardini ætatem et errorem utriusque Vitæ, ut paulo ante dixi, communem.

4 Vixit S. Leopardinus, floruitque tempore Clotarii, Francorum regis, ex Vita breviori num. 1. Clotarii quidem non meminit Vita prolixior, sed S. Leopardinum floruisse, ait, sub Theoderico num. 5. Æquales præterea ac familiares secundum utramque Vitam sancto Martyri fuere S. Porcianus, illius frater; S. Sulpicius, Bituricensis episcopus, illius aliquando contubernalis et socius Placidus aliquis; Ardeus, præcipuus illius fautor; Blitildis seu Bichildis denique, Ardei conjux, quæ eidem necem machinata est: ex his Placidus, Ardeus et Blitildis seu Bichildis aliunde, quod quidem sciam, ignoti, ac propterea ad statuendam S. Leopardini ætatem inepti sunt. Sed nec ex solo Clotarii et Theoderici regum ætate ad propositum nostrum quidquam certi statui potest: nam Clotario quidem hujus nominis I Francorum rege, regnavit in Austrasia Theodericus ab anno 311 usque ad annum 355: Clotario autem II Francorum rege, regnavit Theodericus alter in Burgundia ab anno 396, et in Austrasia, ab anno 619 usque ad annum 615 ex Labbei Chronologia: ut ex sola Clotarii et Theoderici mentione, quos nullo caractere ab homonymis regibus Vita distinguunt, nescias, num sub prioribus, num sub posterioribus Clotario

sed non admodum antiquæ.

E

quæ, dum illam

F

A tario et Theoderico S. Leopardinus vixerit. At dubium videntur Acta tollere, dum Clotario et Theoderico regibus, S. Leopardini æqualibus, adjuvant S. Portianum, fratrem S. Leopardini germanum.

S. Portiani fratrem aiunt,

B Vix enim dubium videtur, quin per S. Portianum, S. Leopardini fratrem, idem intelligendus sit Portianus, de quo Gregorius Turonensis num. 5 laudatus. Hic Portianum suum ait ab ineunte ætate divino fuisse addictum obsequio, natum conditione servili, heri et difficilis et molesti servum, ac tandem in Arvernia monachum et abbatem, Theoderici regis tempore. Singula hæc in Portianum et Leopardinum, in hujus Actis memoratis, cadunt. Fratres fuisse, ac in Arvernia natos, utraque S. Leopardini Vita habet, prolizior sub finem num. 1; brevior statim in principio. A pueritia vero Dei se mancipasse obsequio utrumque fratrem, Vita prolizior num. 2: utrumque prædixit ejusdem fuisse vernaculum, ac monasterium quoddam Arvernense identidem frequentare solitos, a cujus tandem abbate in monachorum numerum recepti fuerint, Vita brevior rursus tradit in principio. Denique et Portianum, ejusdem illius monasterii, in quo in monachos attonsi primum fuerant, abbatem fuisse, Vita quidem prolizior subobscurè insinuat num. 4; brevior autem discrete num. 2: quæ omnia singulaque, si cum iis, quæ de Portiano suo Gregorius Turonensis scribit, comparentur, in unum eundemque Portianum apprimè quadrabunt. Verum quidem est, Gregorium S. Leopardini non meminisse, nec illo insinuasse modo, Portiano suo hujus nominis fratrem fuisse; at simul non obscure declarat, plura de Portiano suo dici potuisse, quam dixerit. Verba, quibus brevem de S. Portiano scriptioem claudit, hujusmodi sunt: Hæc tantum de sancto viro cognovimus (forte de rebus ejus gestis dumtaxat loquitur) non dijudicantes alios, qui majora de eo cognoverint, si voluerint aliqua in ejus laudem conscribere. His adde, S. Portianum in Arvernia, a memorato diversum, hactenus ignotum esse; nec multum hærebis, opinor, quin utrobique eundem, tum in S. Leopardini Vitis, tum a Gregorio Turonensi memorari, mecum sentias.

videntur ejus ætatem assignare sæculo vi;

C 6 Porro Portianus, de quo Gregorius Turonensis, sub Theoderico vixit, non illo, qui eodem, quo Clotarius II, tempore regnavit; sed illo, qui tempore Clotarii I fuit. Vixisse illum Theoderici tempore discrete tradit Gregorius citatus his verbis: His diebus Theodericus, ingressus Arvernum terminum, omnia exterminabat, cuncta devastabat. Cumque in Arthonensis* vici pratis castra metasset, antedictus senex (Portianus abbas) ad occursum ejus properat, quasi pro populo rogaturus. Hunc autem Theodericum, jam regem, ut paulo infra Gregorius scribit, cum Clotario I Francis imperasse, ex ipso Gregorio sic ostenditur. Refert in Historia Francorum lib. III cap. 12 et 15, Theodericum vastatæ a se Arverniæ præfecisse Sigivaldum, eundem scilicet, ad quem prius accessisse S. Portianum, scribit in Vitis Patrum, quam Theodericum pro populo interpellaret: cap. vero 25 ejusdem lib. III Historiæ Francorum, filium Theodobertum seu Theodebertum habuisse successorem anno regni sui 25, quæ omnia in Theodericum, Clotario I æqualem, cadunt, non in alterum, Clotario II æqualem, qui ab anno 596 usque ad annum 615 regnavit, habuitque filium successorem, nomine Sigebertum. Præterea Gregorius ad annum 596 vitam non protraxit; Octobris Tomus III.

* alias Arthonensis

atque adeo de posteriori Theoderico intelligi non potest: prioris vero Theoderici regis in Arvernos memoratam expeditionem Cointius aliique illigant anno 525; unde, cum tunc Portianus, ex dictis S. Leopardini frater, jam senex ex Gregorio fuerit, dubitandum vix videtur, quin uterque frater sæculo VI, aliquantum provectoro, floruerit.

7 Atque hæc quidem ex Actis S. Leopardini sua sponte fluere videntur hactenus, nisi novum lectori nodum objicerent, cum S. Leopardinum S. Sulpitio, Bituricensi episcopo, æqualem et conubernalem faciunt. Geminus Bituricensibus fuit hujus nominis sanctus episcopus, quorum senior, sub annum 591 defunctus, colitur XXIX; junior vero 17 Januarii, sub annum 648 defunctus, cognomento Pius, quem Clotarii II et Theoderici, Clotario II æqualis, tempore vixisse, liquet ex ejus Vita ab auctore coætaneo conscripta tom. II Januarii cap. 2 pag. 168. Sulpitio Pio, jam Bituricensi episcopo, aliquamdiu socium adhæsisse S. Leopardinum, conceptis terminis habet Vita prolizior num. 5. Brevior autem eundem non obscure etiam indicat, dum num. 1. Sulpitium, Bituricensem episcopum, a cognomento illi proprio Pium patrem appellat, et una cum S. Leopardino aliquamdiu versatum, ait, in Navensi, seu S. Symphoriani cœnobio apud Bituriges, cujus Sulpitius Pius primus conditor audit: quibus stantibus, SS. Leopardinum et Portianum, sæculo VII floruisse, necesse est; cum tamen ex ante dictis S. Portianus anno 525 aut certe annis aliquot serius, jam inde senilem attingisset ætatem; nec proinde verosimile sit, illum ad sæculum VII pervenisse. Ex quibus quidem liquet, utraque Acta secum pugnare, quod supra monui, efficiturque præterea, aut S. Leopardinum, S. Portiani fratrem falso dici; aut sæculo VI, sub Clotario I et Theoderico, Clodovei Magni filii, non sæculo VII sub Clotario II, Chilperico et Theoderico, Childeberti filii, floruisse: utrum e duobus præ altero eligendum sit, dispiciamus.

8 Castellanus in Martyrologio Universalis S. Portiani obitum anno 540 illigavit ad diem 24 Novembris: at S. Leopardino ad diem 7 Octobris late, non assignato ullo determinato anno, sæculo VII in margine adscripsit. Non videtur itaque S. Leopardinum pro S. Portiani fratre agnovisse; at contra censuisse, vixisse illum tempore S. Sulpitii Pii, Bituricensis episcopi: ut ex illius mente S. Leopardini Acta deserenda videantur, cum S. Leopardinum S. Portiani fratrem faciunt, admittenda autem, dum illum S. Sulpitio Pio, Bituricensi episcopo, æqualem faciunt. Ejusdem opinionis, etsi id non aperte edicat, forte et Mabillonius fuit: etenim in Annalibus Benedictinis ad annum 542 num. 54 verum a S. Porciano gestarum ex Gregorio Turonensi meminit; verum de S. Leopardini rebus gestis ne verbo quidem; quamquam ad annum 1040 num. 24 de S. Leopardino, cujus tunc exuvia relectæ ab Aymone Bituricensi episcopo fuere, et de Vivariensi monasterio, quod eundem Martyrem conditorem habuit, non tacuerit. At Cointius in Annalibus tum ad annum 508 num. 28, tum ad annum 525 num. 18 fratres censuit, e quibus saltem Portianum, quem in senili ætate mortuum esse, ex Gregorio Turonensi liquet, ad annum usque 525, cui Theoderici, Clodovei filii, in rebelles Arvernos expeditionem illigat, in vivis fuisse superstitem, contendit. Labbeus quoque tom. II Bibliothecæ librorum Mss. pag. 371, et rursus pag. 425 S. Leopardinum ad Sulpitii Pii ætatem, sive ad

AUCTORE J. B.

sæculo autem VII, dum S. Sulpitio Pio æqualem faciunt;

unde alii putant vixisse Leopardinum sæculo VII, alii VI.

F

AUCTORE
J. B.

Verosimilius
videtur,

annum Christi circiter 656 ex rerum chronologicarum tractandarum imperitia fuisse detrusum, affirmat.

9 Neque vero abs re ita sentire videntur, quos proxime laudavi auctores: quamquam enim Portianum et Leopardinum fratres fuisse, monumenta indubia fidem haud faciant, non est tamen, quod fraternæ eorum necessitudini ex iisdem opponas: aliunde vero satis ex Gregorio Turonensi certum apparet, S. Portianum sæculo potius sexto, quam VII senio gravem obiisse: atque adeo S. Leopardini, qui forte ante Portianum e vita excessit, et hujus secundum utraque Acta frater fuit, ad sæculum VII, ad annum circiter 50 jam provecum, obitum, spectatis iisdem Actis, differri non posse: quod si eadem Acta S. Leopardinum Sulpitio Pio, atque adeo Clotario II, et Theoderico, Childeberti filio, æqualem præterea faciant, hic potius illa, quam dum SS. Portianum et Leopardinum fratres aiunt, a vero aberrare non una de causa existimo: prima est, quod Sulpitius Pius ceteros plerosque illorum temporum Bituricensis episcopus sanctitate et nominis celebritate longe superavit: fieri vero non raro solet, ut multa viris maxime celebribus ex mera conjectura et falso sæpe ii scriptores tribuant, qui res longe a se distantes, et quidem e vulgi sæpe traditione, vetustate corrupta, litteris mandant.

Vitarum auctores pro
Simplicio

10 Fieri itaque facile potuit, ut alium Bituricensem episcopum adierit S. Leopardinus; qui quidem episcopus Bituricensis sub Leopardini ætatem Arvernensis probe fuerit cognitus, sed temporum lapsu, ut fit, cæperit primum quidem ignorari, ac tandem Sulpitius Pius dici: ut ex mox dicendis confirmabitur amplius. Verum, iniquis, si id ita se habet, cedo, quis fuerit Bituricensis præsul, cui S. Leopardinus annis aliquot cohabitasse fertur. Num forte Sulpitius? Minime vero: hunc enim non nisi ab anno 384 Bituricensis infulas gestasse, ostenditur apud nos tom. II Januarii pag. 967 et seq. Coinitus Sulpitio Simplicium substituendum putat; cui favet affinitas nominum, qua non ratio fit, ut, quod huic adscribendum erat, adscribatur alteri, diversorumque hominum facta, cujus rei passim obvia exempla sunt, confundantur. Favet et ratio temporis: Simplicii enim in Bituricensem episcopum electionem sub annum 479 factam esse, probant Gallie Christianæ auctæ scriptores tom. II, col. 10, qui et Coinitio adstipulantes addunt: Tempore S. Simplicii floruit in Bituricensi pago S. Leopardinus, S. Portiani frater, qui pro martyre habetur. At quisquis tandem fuerit Bituricensis episcopus, Leopardini familiaris, en rationem alteram, cur Acta, id de Sulpitio Pio affirmantia, a vero aberrare existinem, et ipsamet fortassis erroris originem.

substituisse
Sulpitium,

11 In Bituricensi suburbio Ordinis Benedictini monasterium est, Navense ob locum inter duos amnes (Eram et Avaricum, vulgo l'Evre et l'Auron) situm et navium stationi opportunum, olim dictum, nunc vero S. Sulpitii. Conditum id ferunt Clotarii II tempore, cujus primus fundator et abbas fuisse creditur Sulpitius Pius. Condidit item monasterium Vivariense in Claromontane et Bituricensis diocesium confinis S. Leopardinus. Porro Vivariense Navensi a multis jam retro sæculis subjectum fuit, ut ex instrumento Archembaldi, Borbonensium principis, infra plenius exhibendo, et a Mabillonio tom. IV Annalium ad annum 1040 num. 24 relato, liquet, ubi

inter cetera hæc leguntur: Quibus omnibus congregatis, Aymo archiepiscopus (Bituricensis) intimavit, qualiter Ardeus, vir nobilissimus, jussu et laude Theoderici regis, omne alodium Vivaris, quod sui juris erat, beato donavit Leopardino, et sancto Sulpicio, et monachis ei servientibus. Autamarunt hujus instrumenti auctores, S. Leopardini monasterium ab ipso sui exordio Navensi monasterio fuisse subjectum. Eadem verosimiliter opinio fuerit iis, qui S. Leopardini Acta litteris consignarunt; indeque concluderint, eodem circiter tempore conditum fuisse utrumque monasterium, quorum alterum S. Sulpitium, alterum vero S. Leopardinum conditorem habebat; et proin utrumque Sanctum simul aliquando vixisse. Sed quid ni Vivariense monasterium subiecti Navensi aliquando potuit, etsi secundo primum integro fere sæculo prius existisset? Sæculum XI ab ætate S. Leopardini, concessio etiam illum sæculo VII floruisse, nimis remotum est, ut citati instrumenti auctores fidem hac in re mereantur indubiam.

12 Tertia denique ratio, ob quam Actorum S. Leopardini auctores potius, cum S. Leopardinum ad Sulpitii II seu Pii, Bituricensis episcopi, tempora, quam cum SS. Portianum et Leopardinum fratres germanos faciunt, a vero aberrare existimo, in eo sita est, quod e chronologia imperitiam Clotarii II cum Clotario I; Theodericum item, Childeberti filium et Burgundiam regem, cum Theoderico, Clodovei filio, et Austrasiæ rege verosimiliter confuderint. Quam in opinionem vel ideo inducor maxime, quod in hunc errorem plures alios videam incidisse. Amblicii in diecesis Bituricensis die 23 Octobris colitur S. Dulcardus, ut habet in Martyrologio Universali Castellanus ad illum diem, annum illi in margine assignans 465. S. Dulcardi Actis hoc exordium est apud Labbeum tom. II Bibliothecæ Mss. librorum pag. 370: Tempore Clotharii Francorum regis (quem plerique falso atque imperite II seu juniorem, inquit Labbeus, interpretantur) effulsit confessor memorabilis Dulcardus etc.: sub vitæ exitum a S. Avito abbate (Miciacensi nimirum, anno 321 S. Maximino I successit, ut scribunt auctores Gallie Christianæ auctæ tom. VIII col. 1328) visitatus, ut eadem Acta habent apud Labbeum citatum: quem tamen iisdem Gallie Christianæ scriptores tom. II, col. 124 ad Sulpitii II Bituricensis episcopi tempora retraxerunt his verbis: Sub S. Sulpitio (utique secundo, de quo proxime egerat) vixit quoque S. Dulcardus, qui degebat in Ambiliaco monasterio.

13 Labbeus, postquam in Annotatis ad Elogium S. Dulcardi, hujus obitum ad Sulpitii Pii tempora a Claudio Roberto perperam fuisse revocatum, monuit; ita pergit: Eodem quoque errore delusi, sanctos Eusitium, Leopardinum et quosdam alios ad inferiora ejusdem Sulpitii tempora demiserunt. Geminus sæculo VI Childebertus fuit: alter Clodovei Magni filius, cujus soror Amalarico Hispaniæ regi nupsit ex Gregorio Turonensi lib. III Historiæ Francorum cap. 1. Childebertus hic, moto in Hispaniam ob sororem Crotechildem ab illo male habitam exercitu, Amalaricum per suos vita exiit ex eodem Gregorio cap. 10, regnavitque secundum Labbeum ab anno 311 usque ad annum 338 vel sequentem. Childebertus alter, Sigeberti Austrasiæ regis, et Brunehildis filius, paternum regnum adeptus est anno 373, quem pariter exercitum in Hispaniam misisse, scribit Gregorius citatus lib. VI cap. 42: obiit

D

et reges cognomines
confudisse,

E

F

quod et alias
factum fuisse.

A obiit vero 596, qui quamquam ad Sulpitii Pii episcopatum, anno 624 ceptum, non pervenit, illius tamen æqualis fuit. Porro cum ad Eusitium, in Bituricensi pago morantem, Childebertus in Hispaniam cum exercitu abiens accessisse legatur apud Gregorium Turonensem lib. de Gloria Confessorum cap. 82; quod de Childeberto I dictum fuit, de Childeberto II interpretati fuerint, quos Lubbeus arguit verbis supra citatis, errore plane simili, quo in Actis S. Leopardini Clotarii et Theoderici inter se confusi sunt.

ostenditur:

14 Collitur hic S. Eusitius die 27 Novembris: at error iterum plane similis, quo Clotarius et Theodoricus seniores cum junioribus confusi fuerunt, observatus est in Commentario ad Vitam S. Fidoli, Trevis quidem in Campania Gallicana die 16 Maii annuntiati, sed patria Arvernensis tom. III Maii pag. 688, ubi de Actis quibusdam S. Fidoli, et retracta perperam ad sæculum VII S. Fidoli ætate hæc legere est: Alia Acta sunt aliquot seculis elapsis conscripta, ab homine non satis gnaro antiquitatis.... Non desunt etiam menda, quæ confirmat ex Gestis Francorum: in quibus Theoderici regis Burgundionum, ab avia Brunehilde incitatis, bellum contra Clotarium III regem narratur cap. 57, et continuo captivitatem S. Fidoli ad dicta tempora retulit: sed mox suam insectiam manifestavit, dum S. Cemelianum, S. Lupi successorem, asserit tunc fuisse episcopum Trecentem; qui fere integro seculo citius floruit, et interfuit concilio Aurelianensi, anno Christi 508 aut sequenti habito. Auctor prioris Vitæ, quæ videtur ante dicti Theoderici regis Burgundionum tempora fuisse scripta, solum sub Theodorico rege captivum abductum tradit, quod anno DVI factum fuisse arbitramur. « Tunc » enim, ut scribit Gregorius Turonensis lib. II Historiæ Francorum cap. 57 « occiso Alarico maximo Arvernorum » populus et primi ex senatoribus corruerunt, » et Chlodoveus filius suum ad Arvernos direxit: qui abiens urbes illas a finibus Gothorum » usque Burgundionum terminum patris sui » ditionibus subjugavit. » Quemadmodum itaque horum Actorum scriptor ex antiquitatis insectia Clotarios et Theodoricos confudit, et S. Fidolum ad aliud sæculum distraxit, ita et auctor Vitæ S. Leopardini ex eodem capite eosdem reges quoque confudit, et S. Portianum cum fratre Leopardo sæculo fere serius, quam par erat, vixisse verosimilius statuit.

atque adeo, quidquid hic in contrarium asfertur,

C 15 Acta S. Leopardini, ex Mss. Abbatæ S. Iulii Claramontani excerpta et ad nos a D. Geroult, Abbatæ S. Sulpicii Bituricensis alumno, transmissa, Annotationem in illa adnexam habent ad calcem, ex Chronico seu Historia ejusdem abbatæ petitam, qua S. Leopardinum S. Portiani fratrem non fuisse; sed in abbatia, cui S. Portianus præfuit, monasticæ vitæ rudimenta hausisse, et ad S. Sulpicii tempora pervenisse, contenditur his potissimum de causis: quod Gregorius Turonensis, sub annum 594 defunctus, nusquam S. Leopardini, nec ibi quidem, ubi de S. Portiano agit, meminerit, non neglecturus tamen aliquo Popularem suum: quod ab omni ævo indubitatum sit, Leopardinum in virtute et vita monastica in Navensi seu Bituricensi S. Sulpicii monasterio institutum fuisse a S. Sulpicio: denique quod ab omni pariter ævo Navariense S. Leopardini monasterium Navensis directioni subjacuerit. Sed Gregorius nec omnia de Portiano scripsit, quæ de illo scribi potuerant, ut ex ejus verbis, num. 5

recitatis, colligi videtur posse, nec de omnibus omnino Arverniæ Sanctis scripsit, alias enim nec S. Fidolum, de quo num. 14, silentio involvisset: ab omni autem ævo indubitatum fuisse, tum S. Leopardinum a Sulpitio, nimirum II, monasticæ vitæ præceptis fuisse imbutum, tum Vicaariense monasterium Navensi perpetuo et ab ipso sui exordio subjacuisse, ut amplius ambigendum non esset, quæ memoratæ Annotationis conclusio est, indubitatis, antiquioribusque forte, quam Chronici S. Sulpicii Bituricensis, cujus ignoramus ætatem, aut diplomatis, sæculo dumtaxat 11 conscripti, probandum erat testimoniis. Quod autem laudatum diploma attinet, vide, quæ infra num. 55 et seq. dicentur.

16 Unde quidem inter annum 511 et 555, quibus Theoderici I regnum circumscribitur, vixisse mihi S. Leopardinus videtur: at nihil in promptu est, unde annum, quo aut natus, aut denatus sit, accurate definiam. S. Portianus Benedictinorum Calendariis inscribi solet; uti apud Wionem, Menardum et Bucelinum ad diem 24 Novembris videre est: illum Mabillonius inter prætermittos Sæculo I Benedictino præfixos retulit: at cum S. Maurus non nisi sub annum 545 in Gallias venerit, S. vero Portianus abbas jam senex fuisse videatur ab anno 525 ex dictis num. 6, Benedictinum institutum minime secutus videtur, nec proin S. Leopardinus, qui an senium attigerit, ac Portiano superstes fuerit, necne, certo non scitur. S. Leopardini quidem, velut sui Ordinis non meminit Mabillonius: Bucelinus tamen movere aliquid, ut Portianum suis adscribat, videtur velle ex eo, quod, ut Gregorius Turonensis scribit, oblatum sibi extra refectiois tempus a Sigivaldo potum, sumere noluerit, ex præscripto nimirum, ut addit Bucelinus, sanctissimæ Regulæ; sed ut fidem sibi faceret, addere et probare debuisset, id ex solius Benedictinæ Regulæ præscripto, nec ex privata pietate, qua sibi ipse potum sumere vetuerit ante solitas preces Deo persolutas, id abs illo fieri potuisse.

AUCTORE J. B.

sæculo potius vi Leopardini ætas assignanda videtur.

§ II. Sancti Martyris genus, gesta, martyrium et cultus sacer.

Sanctum Leopardinum divina bonitas non modo servili conditione exemit, et in libertatem florum Dei, quæ vera libertas est, asseruit, verum etiam ad beatam et immortalem Sanctorum suorum gloriam evehere voluit. Natum enim servili in Arvernia genere fuisse, utraque illius apud Labbeum Vita perhibet, uti et illius apographa, quæ inter Mss. nostra servantur, et supra memorata jam sunt. Arvernia, Galliæ provincia est, quæ Foresiis ab Ortu, Velauno et Gevaudano a Meridie, a Septentrione Borbonensi tractu, et Lemovicensi et Petrocoriensi ab Occasu cingitur; in Superiorem et Inferiorem (Limaniam vulgo appellant) divisa: in hac, qua Borbonensi provinciæ confinis est, S. Porciani oppidum occurrit ad Sicaulam fluvium, in cujus vicinia natus videtur S. Leopardinus: illic enim S. Leopardini ætate Mirandense cænobium erat, quod deinde a S. Porciano, uti et ipsum oppidum cognomine, nomen invenit: quippe ad cujus abbatem, S. Leopardinum,

Natus servili genere,